

izleri devletin hemen hemen her köşesine dayanmakla birlikte Bosna'ya kadar da uzandığını (yaptığımız araştırmalar 16. asrın sonralarına kadar) tespit edebilmekteyiz. Nasıl ki herhangi bir siyaset toplumun en önemli kısımlarını ihtiva eder, aynı şekilde Osmanlı istimâlet siyaseti de Bosna toplumunun politik, askerî, iktisadî, kültür ve din bölümlerine de yansımıştır. Diğer taraftan Bosna ile ilgili arşiv kaynaklarda somut olarak *istimâlet* kavramının bulunması nadir görülen bir hadisedir. Ancak bazılarını tespit edebildik. Buna dair Bosna sancağının 1488/89. Mufassal Tahrir Defterinde, 1099-1116\1688-1704. Osmanlı Tarihi başlığında bir anonim kroniğinde, Viyana Bozgunundan sonraki Saray Bosna Şer'iye Sicillerindeki örnekleri zikredebiliriz. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” düsturuyla hareket eden Osmanlı hâkimiyeti bu durumu çok iyi kavramış ve istimâlet siyâseti ile de bunu genel manada başarmıştır. Hiç de homojen olmayan bir yapıya sahip olan Osmanlı hâkimiyet alanı ve toplumlar (Balkanlar gibi) Osmanlı'nın uyguladığı istimâlet siyâseti sayesinde asırlar boyunca barış ve huzur içinde beraberce yaşamayı başarmıştır. 15. ve 16. yüzyıl Bosna'sı da bu tarihi bağlamda yer alan bir bölgeyi temsil etmektedir.

BOSNA HERSEK SİNEMASININ SİNEMATOGRAFİSİNDE TÜRK KÜLTÜRÜNÜN ETKİLERİ

Yasemin KILINÇARSLAN
Uşak Üniversitesi, Uşak / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Sinema, kent, Osmanlı kültürü, drama, senaryo.

ÖZET

1992 öncesinde Yugoslavya sineması olarak adlandırılan Bosna Hersek sineması bu tarihten sonra kendi özgün film dilini yaratma arayışlarına girmiş ve ulusal bir sinema olarak uluslararası festivallerde boy göstermeye başlamıştır. Küçük bütçeli ve gelişmekte olan Bosna Hersek sineması, filmlerde savaşın bireyler üzerinde yarattığı travmaları aktarmakta ve bunlara ilişkin çözüm arayışlarına girmektedir. Ülke sineması bu anlamda Filistin sinemasında olduğu gibi yaşananları dünyaya duyurma ve görünür olma

arzusunun görsel dille dönüşümünü temsil etmektedir. Filmsel mekanlarda Bosna Hersek vatandaşları, şehirlerine yönelik olarak sivil toplumun kentsel aidiyet ve bütünleşme çabalarını sergilemektedir. Öte yandan, filmlerin senaryoları yazınsal bir ürün olarak drama olgusundan yola çıkmakta, böylelikle Bosna Hersek sinemasının dili dramatik-trajik anlatılara dayanmaktadır. Bu anlatıların temellerinden birisi ise Türk kültürüyle ve inanç sistemiyle olan bağlantılardır. Özellikle Osmanlı'nın dört yüzelli yıllık izlerini taşıyan Saraybosna'nın sinemasal mekan olarak kullanımı, bu sinemanın görsel dilinin Türk kültüründen ayrıışık olamayacağını göstermekte ve bu bölgedeki Osmanlı izleri sinema diline önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Bu anlamda Bosna Hersek sineması hem dramanın aktarılış biçimi hem de mekanın yansıtılması anlamında Türk kültürün derin izlerini taşımaktadır. Tüm bu olguların ışığında bu çalışmada Bosna'lı farklı yönetmenlerin filmleri anlatısal ve görsel unsurlar bağlamında ele alınarak sinemasal dilleri kültürel bir çözümlemeye tabi tutulacaktır.

XX YÜZYIL AZERBAJCAN EDEBİYATINDA TAHMİS TARZININ ÜSTADI NOVBERİ

Naile MUSTAFAYEVA

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi M.Fuzuli Adlı
Elyazmalar Enstitüsü

Anahtar Kelimeler: Toplu, tahmis, klasik, Novberi, Fuzuli.

ÖZET

Yirminci yüzyılda, özellikle de eski Sovyetler döneminde Azerbaycan edebiyatı yeni görevler üstlenmiş, şiire yeni konular gelmiş, birtakım klasik şiir türlerinden vazgeçilmiştir. “Novberi” mahlasıyla şiirler yazan Kerbelayı Gara Meşedi Suleyman oğlu Garayev böyle bir dönemde yaşayarak klasik edebi geleneği yaşatmaya çalışan, Nevai ve Fuzuli şiirlerine tahmisler yazan şairlerden olmuştur. O, 1885 yılında Şuşa'da, tüccar ailesinde doğmuş, eğitimini de burada almış, Arap, Fars ve Rus dillerini öğrenmiştir. 1920 yılında Azerbaycan'da Sovyet hakimiyeti kuruluncaya kadar şair ticaretle uğraşmış, İran, Suriye, Irak ve Suudi Arabistan'a seyahat etmiştir. Novberi XX